

ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Causal Factors of Psychological Characteristics Effecting to Moral Behavior of Secondary School Students

พัชรี ทุ่งแก้ว (Patcharee Thoongkaew)*

ดร.ฉันทนา กล่อมจิต (Dr.Chantana Klomjit)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlation Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านจิตลักษณะกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน และ 2) พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 360 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 2) แบบวัดสติปัญญา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 3) แบบวัดประสบการณ์ทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 และ 4) แบบวัดสุขภาพจิต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะ ได้แก่ สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะที่สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิต โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้ 14.49%

Abstract

This research was a descriptive correlation research. The purposes were to study the relationship between causal factors of psychological characteristics and moral behavior of students and to study the predictable of causal factors of psychological characteristics on moral behavior of students. The sample for this research included 360 stratified quota random assigned secondary students of Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province who were studying in the first semester academic year 2010. The instruments for collecting data were 1) moral behavior questionnaire with reliability coefficient .87 2) Intelligence questionnaire with reliability coefficient .87 3) social experience questionnaire with reliability coefficient .87 and 4) mental health questionnaire with reliability coefficient .87. Analyze data were Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. The research results found that : 1) Causal factors of psychological characteristics such as intelligence,

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเอง การฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ

Keywords: Learning achievement, Behavior On Self-discipline, The Anapanasati Meditation Practice

* นักศึกษาลัทธิพุทธศาสนาเถรวาทบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (การพัฒนาหลักสูตรและการสอน) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

social experience and mental health relations of students had positive correlation to students' moral behavior with statistical significance at the .01 level. 2) Causal factors of psychological characteristics, such as intelligence, social experience and mental health were the co-predictors of students' moral behavior that could be predictable 14.49 of percentage with statistical significance at the .05 level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) เน้นการพัฒนาให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต อย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ มาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตที่จะอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) จริยธรรมจึงเป็นจุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาแห่งชาติ เนื่องจากจริยธรรมเป็นสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนเอง และส่วนรวม (พระเมธีธรรมาภรณ์, 2542)

เยาวชนเป็นวัยซึ่งเป็นช่วงต่อระหว่างเด็กกับวัยผู้ใหญ่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อีกทั้งสภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่และความรู้สึกนึกคิดของเยาวชนได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่น่าพิจารณาตามมาคือ การมีปรากฏการณ์ทางสังคม และข้อเท็จจริงต่างๆ จำนวนมากระบุให้เห็นถึงปัญหาวิกฤตต่อคุณภาพของเยาวชนไทย และมีปัจจัยหลายด้านที่เป็นปัญหาอุปสรรคการสร้างคุณภาพชีวิตของเยาวชน จนกระทั่งไม่สนใจคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้เยาวชนไม่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเหล่านี้ การประพฤติตนในทางที่เสื่อมเสียและปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนได้เพิ่มความซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งยากต่อการเสริมสร้างและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับ

เยาวชนทั้งปวงหาสาเหตุตอบายมุษ ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการมั่วสุมทางเพศ เป็นต้น โดยเฉพาะปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้นถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง

ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชน จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ต้องเลือกดำเนินการแก้ไข ตั้งแต่ระดับโรงเรียน ระดับครอบครัว ไปจนกระทั่งถึงประเทศชาติ (เอนก แท้สูงเนิน, 2547) และต้องได้รับการเอาใจใส่อย่างจริงจัง เพราะที่ผ่านมาเน้นมุ่งพัฒนาแต่ความรู้ เมื่อออกไปสู่สังคมก็นำเอาความรู้ที่ตนเองมีอยู่ไปเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น หรือกระทำความชั่ว ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องที่จะต้องตระหนักและพัฒนาให้เยาวชนมีคุณธรรมและจริยธรรมให้มากที่สุด โดยมุ่งหวังให้เยาวชนออกไปสู่สังคมด้วยคุณภาพและคุณธรรม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความเข้มแข็งทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ผลจากการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมคือ สติปัญญา ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานทางจิตหนึ่งในสามประการของทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมที่มีความสำคัญต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมและพฤติกรรมของเยาวชนไทย เพราะสติปัญญานั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคิด ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรม คนที่มีสติปัญญาดีจะสามารถในการคิด การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพได้ดีกว่า นอกจากนั้น ประสบการณ์ทางสังคมก็เป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาการหยั่งลึกทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura (1977, อ้างถึงใน นีออน พินประดิษฐ์, 2545) อธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะเลียนแบบตัวแบบ การเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกต พฤติกรรมของตัวแบบรวมถึง การสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวแบบ คำบอกเล่าเกี่ยวกับตัวแบบ

ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความมีชื่อเสียงของตัวแบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนพฤติกรรมของตัวแบบหรือแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้ ทำให้ไม่ต้องลองผิดลองถูก ซึ่งพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์เป็นผลมาจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ในระยะต่อมาได้มีนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมของเด็ก (เด็กในกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยที่กล่าวถึงนี้ เป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษา) กับการมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ได้แก่ พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ พฤติกรรมเอื้อสังคม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น การมีส่วนร่วม และการเอื้อเฟื้อ (นีออน พินประดิษฐ์, 2545) ได้ศึกษาวิจัยเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาชั้นกันกลุ่มที่มีประสบการณ์ทางสังคมสูง เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าจะต้องช่วยเหลือเด็กที่อายุน้อยกว่าเด็กเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นว่าเขาชอบให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นเด็กที่มีโมตรจิตและมีพฤติกรรมที่แสดงว่าเป็นผู้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าเด็กกลุ่มที่มีความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมต่ำ รวมถึงการที่บุคคลจะเอาชนะต่อปัญหาวิกฤติการณ์ทางสังคมจะต้องพลังใจและแรงกายที่จะคิดแก้ไขปัญหาได้คือจะต้องเป็นบุคคลที่ยอมรับความจริง รู้เท่าทันโลก คือบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี เพราะสุขภาพจิตดี หมายถึงสภาพความสมบูรณ์ของจิตใจที่สามารถใช้ในการกระชับมิตร พิชิตอุปสรรคและรู้จักพอ (กรมสุขภาพจิต, 2542) รวมไปถึง Jahoda (1970, อ้างถึงใน เจษฎา หนูรุ่ง, 2551) ได้ชี้ประเด็นในการมองสุขภาพจิตไว้ว่า เป็นลักษณะการทำงานของบุคลิกภาพที่ค่อนข้างจะคงที่ และยาวนาน ถึงแม้จะมีขึ้น ๆ ลง ๆ บ้าง แต่สุขภาพจิตโดยทั่วไปค่อนข้างคงที่และพยากรณ์ได้ (predictable) รวมไปถึงถ้าเด็กได้รับการฝึกฝนในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจริยธรรมควบคู่ไปด้วย จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัว มีพัฒนาการที่ดีเป็น การวางรากฐานในการเรียนรู้ที่ดีของเด็กต่อไปในอนาคต จากการศึกษาค้นคว้าในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่างานวิจัยที่สามารถพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของเยาวชน เช่น สุดใจ บุญอารีย์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการฝึกความสามารถด้านการรู้คิดและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อทัศนคติพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา พบว่าตัวทำนายสำคัญมี 4 ตัวได้แก่ การรู้คิด (สูง) เพศ (หญิง) สุขภาพจิต (ที่ดี) และการหยั่งลึกทางสังคม (สูง) สามารถร่วมกันทำนายได้ถึง 50.6% ศิริอร นพกิจ (2545) ได้วิจัยเรื่องเอกลักษณ์แห่งตน การอบรมเลี้ยงดูและจิตลักษณะ

บางประการของนักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติและนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติมีสุขภาพจิต สติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมสูง ส่วนนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหามีสุขภาพจิต สติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมต่ำกว่า

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้วยเหตุผลที่ว่านักเรียนระดับชั้นนี้มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นอัตโนมัติ (Autonomous) ซึ่งสามารถพัฒนาความคิดด้านนามธรรม (สุรางค์ ไคว่ตระกูล, 2541) และสามารถตัดสินใจทางจริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรมได้แล้วว่ามีความสัมพันธ์กับนักเรียนและสามารถที่จะพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้ ข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมในสังคมอย่างตรงประเด็นกับต้นเหตุของการสร้างให้เด็กเกิดคุณธรรม จริยธรรมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านจิตลักษณะกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานของการวิจัย

1. สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิตสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlation Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,500 คน (เทศบาลนครขอนแก่น, 2553)

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 360 คน โดยการใช้สูตรของ Yamane (1973) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542) โดยใช้ระดับชั้น (Strata) และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากพระวินัย ธนวิไล (กัณหะกาญจนะ) (2548) โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2541) อ้างถึงในสุดใจ บุญอารีย์, (2546) จุฬารักษ์ กันตาธนวัฒน์ (2546) แสงวทรีคุณ (2538) และดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (2529) อ้างถึงใน สุภรางค์ อินทุมรค์, (2552) จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ ได้แก่ จริยที่สุด จริย ค่อนข้างจริย ค่อนข้างไม่จริย ไม่จริย ไม่จริยเลย ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคนดี คนเก่ง มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
	จริยที่สุด	จริย	ค่อนข้างจริย	ค่อนข้างไม่จริย	ไม่จริย	ไม่จริยเลย
ข้อ 0. ฉันเห็นด้วยกับคำพูดที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”						
ข้อ 00. ข้าพเจ้ากลัวลงใช้ยาเสพติดเพราะเชื่อมั่นว่าตนเองจะไม่ติดยาเสพติดแน่นอน						

2. แบบวัดสติปัญญา เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจาก สุดใจ บุญอารีย์ (2546) มีลักษณะเป็นแบบเสนอเรื่องราวหรือสถานการณ์สั้น ๆ เกี่ยวกับการรู้คิดในขั้นเป็นตัวของตัวเอง (ขั้นที่ 4 ตามแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจทางจริยธรรม

ของเพียเจต์) แล้วถามว่าผู้ตอบเห็นด้วยกับการกระทำนั้นในระดับใด คำตอบมี 6 ระดับมาตราประเมิน โดยเริ่มจากคำตอบ “เห็นด้วยมากที่สุด” จนถึงคำตอบ “เห็นด้วยน้อยที่สุด” จำนวน 20 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .83

ตัวอย่างแบบวัดสติปัญญา

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
	มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
ข้อ 0. มานะรับอาสาเพื่อนในกลุ่มว่าจะเตรียมอุปกรณ์การเรียนที่อาจารย์สั่งมาเพื่อเพื่อน แต่ระหว่างทางที่เดินมาโรงเรียนฝนได้ตกลงมาทำให้อุปกรณ์เสียหาย กลุ่มของมานะจึงถูกตัดคะแนน <u>การกระทำของมานะไม่ผิด เพราะต้องการช่วยเหลือกลุ่มตนเอง</u> ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวในระดับใด						

3. แบบวัดประสบการณ์ทางสังคม เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากสุดใจ บุญอารีย์ (2540 อ้างถึงใน บุญจามภรณ์ ช้อยเครือ, 2543) ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดสูงกว่า

ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แสดงว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการคิดทางสังคม จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77

แบบวัดการหยั่งลึกทางสังคม

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ					
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
ข้อ 0. เมื่อฉันไม่สบายใจ ฉันมักจะรู้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร						
ข้อ 00. ฉันสามารถยินดีกับเพื่อนที่สมหวังได้ในขณะที่ฉันผิดหวัง						

4. แบบวัดสุขภาพจิตเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจาก ศิริอร นพกิจ (2545 อ้างถึงใน เจษฎา หนูรุ่น, 2551) ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง” นักเรียนที่ได้คะแนน

จากแบบวัดสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แสดงว่าเป็นผู้มีสุขภาพจิตสูงกว่่านักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

ตัวอย่างแบบวัดสุขภาพจิต

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
ข้อ 0. ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนตื่นเต้นง่าย				
ข้อ 00. ฉันรู้สึกว่าตนเองสนใจอะไรไม่ได้นาน				

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถิติปัญหาประสบการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิตกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise เพื่อทดสอบสถิติปัญหา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิต สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สรุปผลการวิจัย

1. สถิติปัญหา ประสพการณ์ทางสังคม และ สุขภาพจิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาล นครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01
2. สถิติปัญหา ประสพการณ์ทางสังคมและสุขภาพ จิต สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นได้ 14.49% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2 และอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r ระหว่างตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะ ได้แก่ สถิติปัญหา (X_1) ประสพการณ์ทางสังคม (X_2) และสุขภาพจิต (X_3) กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y)

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	Y
X_1	-	.041	.005	.269(**)
X_2		-	.162(**)	.235(**)
X_3			-	.185(**)
Y				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะกับพฤติกรรมเชิง จริยธรรมมีค่าอยู่ระหว่าง .185 – .269 ซึ่งทุกคู่มีความสัมพันธ์ กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัย

เชิงเหตุด้านจิตลักษณะที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม เชิงจริยธรรมสูงสุดคือ สถิติปัญหา ($r = .269$) รองลงมาคือ ประสพการณ์ทางสังคม ($r = .235$) และ สุขภาพจิต ($r = .185$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Stepwise) ด้วยวิธี Stepwise โดยใช้สถิติปัญหา (X_1) ประสพการณ์ทางสังคม (X_2) และสุขภาพจิต (X_3) เป็นตัวพยากรณ์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Y)

ตัวแปรพยากรณ์	β	$beta$	t	Sig. t
ค่าคงที่ Constant	-47.050		-1.908	
สถิติปัญหา (X_1)	0.882	0.260	5.292	.000
ประสพการณ์ทางสังคม (X_2)	0.669	0.200	4.024	.000
สุขภาพจิต (X_3)	0.391	0.152	3.056	.002
$R = 0.3807$ $R^2 = 0.1449$ $R^2_{adj} = 0.1377$ $F = 20.112$ *				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะที่มีประสิทธิภาพสูงในการพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ สถิติปัญญา (X_1) เป็นตัวพยากรณ์ตัวแรกที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ($\beta = 0.882$, $\text{beta} = 0.260$) ประสพการณ์ทางสังคม (X_2) เป็นตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพรองลงมา ($\beta = 0.669$, $\text{beta} = 0.200$) และสุขภาพจิต (X_3) เป็นตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพเป็นลำดับสุดท้าย ($\beta = 0.391$, $\text{beta} = 0.152$) โดยตัวพยากรณ์ทั้งสามตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้ 14.49%

สมการการพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เขียนในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$y = -47.050 + .882 (X_1) + .669 (X_2) + .391 (X_3)$$
 และสมการการพยากรณ์เขียนในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$y' = .260 (X_1) + .200 (X_2) + .152 (X_3)$$

อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 สถิติปัญญา ประสพการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จากผลการวิจัย พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ สถิติปัญญา ประสพการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะสถิติปัญญา เป็นจิตลักษณะหนึ่งของบุคคลที่สำคัญ ทำให้บุคคลนั้นสามารถคิดวิเคราะห์หรือรับรู้สิ่งต่างๆ การคิดหาเหตุผลการคิดแบบนามธรรม การตัดสินใจ การแก้ปัญหา แยกแยะความคิดอย่างเป็นระบบได้ แยกแยะความรับผิดชอบได้ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของเพียเจต์ (สรวงศ์ ไคว้ตระกูล, 2541) ด้านประสพการณ์ทางสังคมส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

(Social Learning Theory) ของ Bandura (1977, อ้างถึงใน นีออน พัฒประดิษฐ์, 2545) ได้อธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะเลียนแบบตัวแบบ การเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ รวมถึง การสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่างๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวแบบ คำบอกเล่าเกี่ยวกับตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความมีชื่อเสียงของตัวแบบผลจากการสังเกตจะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนพฤติกรรมของตัวแบบหรือแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ ได้ ทำให้ไม่ต้องลองผิดลองถูก พฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ เป็นผลมาจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ และผลการศึกษาวิจัยพบว่า สุขภาพจิตส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ วีระ ไชยศรีสุข (2539) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดีไว้ว่าเป็นผู้ที่เต็มใจที่จะทำงาน และรับผิดชอบอย่างเหมาะสมกับบทบาท และเป็นผู้ที่สามารถตอบรับที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ นอกจากสุขภาพจิตจะมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของตนแล้ว สุขภาพจิตยังอาจมีบทบาทเกี่ยวข้องกับจริยธรรมของบุคคลอีกด้วย ในลักษณะที่เป็นสาเหตุหรือผลจริยธรรม ในแง่ที่เป็นสาเหตุ นั้นนักจิตวิทยาบางคนมีความเชื่อว่า การที่สุขภาพจิตเสื่อมจะทำให้คนขาดความสนใจสภาพแวดล้อมรอบตัว มีการเรียนรู้และรับรู้ที่บิดเบือน และด้วยความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งถ้าบุคคลมีสุขภาพจิตเสื่อมติดต่อกันเป็นเวลานาน และเริ่มตั้งแต่เด็กอาจเป็นสาเหตุของการชะงักของการพัฒนาจริยธรรมได้ ส่วนการที่สุขภาพจิตเป็นผลของจริยธรรมนั้น ก็มีนักจิตวิทยาหลายท่านเชื่อว่าการที่บุคคลไม่สามารถบังคับใจให้อยู่ในกรอบของสังคม จะทำให้เกิดความวิตกกังวลจนอาจกลายเป็นโรคจิตประสาทได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543)

สมมติฐานข้อที่ 2 สถิติปัญญา ประสพการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิตสามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรจิตลักษณะที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้สูงที่สุดคือ สถิติปัญญาเป็นตัวพยากรณ์ตัวแรกที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพรองลงมาก็คือ ประสพการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิตเป็นตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพเป็นลำดับสุดท้าย โดยตัวพยากรณ์ทั้งสามตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้ 14.49% ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2551) ที่กล่าวว่าถ้าบุคคลนั้นมีปัจจัยทางสังคมที่เหมาะสม บุคคลนั้นก็พร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมคนดีคนเก่งได้ ซึ่งนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศให้ความสำคัญกับพฤติกรรมทางบวกมากกว่าพฤติกรรมทางลบที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าวทะเลาะวิวาท พฤติกรรม การประทุพผิตทางเพศ การพูดโกหก พฤติกรรมการเสพติดของมึนเมา เป็นต้น หากส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีน่าปรารถนาจะทำให้บุคคลนั้นใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการทำความดี ทำให้มีเวลาเหลือน้อยที่จะไปแสดงพฤติกรรมทางลบ การส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนา นี้จึงเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมที่เหมาะสม และยั่งยืนของสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

“จริยธรรมและคุณธรรม” เป็นจิตลักษณะที่สำคัญและเป็นจุดสูงสุดของพัฒนาการของบุคคลในการเสริมสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี เก่งและมีสุข ซึ่งจะก่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคม และการป้องกันแก้ไขปัญหาการขาดจริยธรรมของคนบางประเภท ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้คงอยู่กับนักเรียนตลอดไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่องที่สำคัญในสังคมไทย ดังนั้นควรทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น นักเรียนในระดับมัธยมปลายหรือในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2) เนื่องจากตัวแปรปัจจัยจิตลักษณะที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ทำนายนได้ 14.49% ซึ่งพยากรณ์ได้ค่อนข้างน้อย จึงควรศึกษาหาตัวแปรอื่นๆ มาช่วยเพิ่มอำนาจการพยากรณ์ที่น่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เช่น การควบคุมตนทัศนคติ คุณธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2542). E.Q. : ความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ : ทีคอม.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจษฎา หนูรุ่น. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐิยาพร กันตารณวัฒน์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะบางประการกับการป้องกันการเสี่ยงทางเพศและทางการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2551). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในประเทศและต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- นืออน พิณประดิษฐ์. (2545). จริยธรรม : ทฤษฎีและการพัฒนา. คณะศึกษาศาสตร์ :มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เบญจมาภรณ์ ช้อยเครือ. (2543). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อวิชาชีพครูและพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พระวันชัย ธนวิไล (กัณหาภาณูจนะ). (2548). **ลักษณะทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา**. พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเมธีธรรมาภรณ์. (2542). **กรรมและการเกิดใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- วีระ ไชยศรีสุข. (2539). **สุขภาพจิต**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด.
- ศิริอร นพกิจ. (2545). **เอกลักษณ์แห่งตน การอบรมเลี้ยงดู และจิตลักษณะบางประการของนักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติและนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา**. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภรางค์ อินทวนท์. (2552). **ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการกับความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น**. ปรินญาณินพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดใจ บุญอารีย์. (2546). **ผลการฝึกความสามารถด้านการรู้คิดและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา**. รายงานการวิจัยทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2541). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงวง ทวีคุณ. (2538). **การฝึกเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะในการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทในนักเรียนอาชีวศึกษา**. ปรินญาณินพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุทรไพศาล.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). **ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- เอนก แท้สูงเนิน. (2547). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัย ด้านความสะอาดและด้านความประหยัดของนักเรียนโรงเรียนตลาดไทพิทยาคม อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Yamane, T. (1973). **Statistic : An Introductory Analysis**. 3rd.ed. New York: Harper.